

Про дослідження Чорного моря в поєднанні з мистецькими заходами.

11 вересня в Одесі стартував науково-мистецький проєкт «Чорноморський щоденник – 2022» за підтримки проєкту ЄС-ПРООН EU4EMBLAS (<https://emblasproject.org/archives/6561>) та креативного простору «Діалоги». Його основна цільова група – діти-переселенці та одесити, які цікавляться життям мешканців Чорного моря та водночас мають творчі здібності і вивчають нові художні стилі.

Заходи в рамках проєкту триватимуть до 31 жовтня 2022 р. – Дня Чорного моря.

Кожен учасник школи має можливість прослухати лекції про морське життя від видатних науковців Українського центру екології моря Мінекології та ДУ «Інститут морської біології НАН України». Після цього дітям потрібно буде вибрати свого героя і творчий стиль, в якому вони будуть його представляти і протягом місяця працювати над своїми роботами, готуючи їх до фінальної виставки 31 жовтня, де відбудеться захист творчих робіт.

12 вересня відбувся перший лекційний день. Від ДУ «Інститут морської біології НАН України» виступили з лекціями д.б.н. Сон Михайло та к.б.н. Калашник Катерина.

Сон Михайло представив лекцію «Чорноморські молюски».

Слухачам було представлено: головні класи молюсків, показана різниця між черепашками черевоногих та двостулкових молюсків. Описане походження трьох груп видів: понто-каспійських реліктів, атлантико-середземноморських видів, та видів вселенців.

З понто-каспійських видів був продемонстрований вид *Theodoxus fluviatilis*. З атлантико-середземноморських видів продемонстровані види *Mytilus galloprovincialis*, *Barnea candida*, *Donacilla cornea*, *Cerastoderma glaucum*, *Donax trunculus*. З видів вселенців продемонстровані *Rapana venosa*, *Mya arenaria*, *Anadara kagoshimensis*, *Arcuatula senhousia*. В доступній для дітей формі була надана інформація про розподіл видів за біотопами, зокрема, глибинами, субстратами та солоністю. Показано їх сучасне поширення в Північно-західній частині Чорного моря. Види охарактеризовані як рідкісні, масові чи ті, що різко змінюють чисельність останні роки. Окремо виділені специфічні риси видів, такі як формування бісусу чи бісусних матів, фільтрація, хижацтво, просвердлювання твердих субстратів. Особливий інтерес у дітей викликало обговорено вживання в їжу місцевих видів молюсків.

Калашник Катерина розповіла учасникам проєкту про найрозповсюдженіші багатоклітинні водорості Чорного моря, які можна побачити, гуляючи на узбережжі чи плаваючи в морі. Було зазначено, що первинна ідентифікація водоростей дуже легка, адже водорості поділяються за кольором слані і отримали відповідні назви – зелені, червоні і бурі.

Були продемонстровані фотографії найтипівіших і найцікавіших представників різних відділів водоростей, наведена загальна інформація і цікаві факти про них.

З зелених водоростей продемонстровані Ульва (Ентероморфа) і Кладофора, які є найрозповсюдженішими водоростями усіх водойм, їх можна зустріти у викидах на узбережжі, на прибережних каменях, траверсах і хвилеломах.

З червоних водоростей продемонстровані найрозповсюдженіші види Цераміум і Полісіфонія видовжена. Також цікавий вид Порфіра білопоцяткована, яка зростає лише у зимово-весняний період і є найближчим родичем водоростям норі, які використовують при виготовленні суші. Наведена інформація про червону водорість Філофору, а також про унікальне її місцезростання – Філофорне поле Зернова, з якого в минулому сторіччі в промислових масштабах добували сировину для виготовлення агар-агару, який

використовується в харчовій промисловості при виготовленні різноманітних солодоців. Зазначено, що в минулому столітті із-за погіршення якості води філофорне поле зменшилося в розмірах і філофора майже зникла, але в теперішній час спостерігається його відновлення.

Продемонстровані різні види бурих водоростей (Пунктарія широколиста, Ектокарпус стручковатий, Стріарія відтягнута, Леатезія морська), які мають слані різної форми і зростають в зимово-весняний сезон. Наведена інформація про Цистозіру бородату – багаторічну водорість, яка утворює підводні «ліси». На жаль, вона зникла з Одеського узбережжя в 70-80 рр. минулого сторіччя внаслідок органічного забруднення води. В Одеській області вона зростає лише в Тилігульському лимані. На території України цей вид масово розвивається біля узбережжя Криму.

Зазначено, що водорості не лише зникають у зв'язку з погіршенням умов середовища, а також з'являються нові види. Таким прикладом є бура водорість Десмарестія зелена, яка з'явилася в Одеській затоці в кінці минулого століття і зараз є одним з масових видів водоростей у весняний період. Так як вона родом із північних морів, то зростає вона на глибинах від 6 метрів, де прохолодніша вода. Цікавим є те, що вона, коли опиняється на повітрі, змінює свій колір з бурого на зелений, і тому її легко можна сплутати із зеленою водорістю.

Продемонстровані фотографії Камки морської і Камки малої і зазначено, що їх часто вважають водоростями, але це квіткові рослини, які пристосувалися до зростання у морському середовищі. Їх ще називають морськими травами і вони утворюють підводні луки, які характеризуються великим біорізноманіттям.

Сподіваємося, що участь наших науковців в таких заходах сприятиме залученню дітей до популяризації морських досліджень, вихованню прагнення до збереження екосистеми Чорного моря та спонукати до творчості.

НАУКОВО-МИСТЕЦЬКА ШКОЛА
«ЧОРНОМОРСЬКИЙ ЩОДЕННИК – 2022»

Унікальна можливість дітям 8 тижнів співпрацювати офлайн з науковцями та митцями в центрі Одеси;
Дослідження Чорного моря і опанування нових мистецьких стилів;
● Створення власної історії про тварин і водоростей – мешканців Чорного моря;
Відкриття своєї виставки в канун Дня Чорного моря (31 жовтня 2022 р.)
Для кого? Діти-переселенці, які живуть в Одесі, віком від 9 до 17 років

Початок 11 вересня! Більше інформації в фейсбук групі «Фани Чорного моря»
Безкоштовно! Всього 40 місць! Поспішайте зареєструватися!

Є питання?
Телефонуй та записуйся – 0504466346

ПРЯМУЄМО РАЗОМ
EU4 EMBLAS
ИАЛ ГИ
UN DP